

Handläggare
Anders Håkansson
Telefon: 08 - 508 36 208

Till
Äldrenämnden
den 24 oktober 2017

Svar på skrivelse angående återkommunaliseringar av vård- och omsorgsboende

*Svar på skrivelse till Äldrenämnden från Sofia Modigh (KD),
Dennis Wedin (M), Ann-Katrin Åslund (L) och Alfred Askeljung
(C).*

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Sofia Modigh (KD), Dennis Wedin (M), Ann-Katrin Åslund (FP) och Alfred Askeljung (C) uttrycker i en skrivelse att de äldre blir lidande när privat drivna vård- och omsorgsboenden återgår i kommunal regi innan möjligheter till förlängning av avtalet utnyttjats. Författarna av skrivelsen anser vidare att detta hotar valfriheten och mångfalden inom äldreomsorgen och att det ger ökade kostnader för skattebetalarna. Med anledning av ovan nämnda önskar författarna till skrivelsen att äldreförvaltningen redovisar hur mycket de genomförda återkommunaliseringarna har kostat i respektive berörd stadsdelsförvaltning.

Under mandatperioden har fyra vård- och omsorgsboenden återtagits i kommunal regi innan möjligheter till förlängning av avtal utnyttjats. Kostnaden för ett återtagande har uppskattats till cirka 1,5 mnkr. Huvuddelen av denna kostnad är arbetad tid för förvaltningens personal samt ersättning av inventarier.

Den äldre har ett flertal olika preferenser då denne väljer vård- och omsorgsboende. Det kan handla om var boendet är beläget, vilken inriktning boendet har men regiformen är också en del som påverkar den äldres val. Äldreförvaltningen konstaterar att dessa återtaganden ger fler valmöjligheter än tidigare då alla regiformer nu kan erbjudas i samtliga stadsdelsförvaltningar.

Ärendet

Sofia Modigh (KD), Dennis Wedin (M), Ann-Katrin Åslund (FP) och Alfred Askeljung (C) tar i sin skrivelse upp frågan om effekterna då avtalet för ett vård- och omsorgsboende går ut och verksamheten återgår i kommunal regi. Författarna till skrivelsen anser att detta är en medveten politik från stadens politiska majoritet som går hand i hand med Reepalu-utredningens vinstförbud och att majoriteten har som mål att hota valfriheten och mångfalden inom äldreomsorgen.

Författarna till skrivelsen framhåller vidare att de äldre blir lidande då driftsformen förändras och att detta även påverkar stadsdelsnämndernas ekonomi negativ då författarna bedömer att återkommunaliseringar är dyra processer.

Med anledning av ovan nämnda önskar författarna till skrivelsen att äldreförvaltningen redovisar för hur mycket de genomförda återkommunaliseringarna har kostat i respektive berörd stadsdelsförvaltning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 oktober 2017. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 18 oktober 2017. Ärendet anmäls för kännedom den 12 oktober 2017 till det gemensamma, för socialnämnd, äldrenämnd och överförmyndarnämnd, rådet för funktionshindersfrågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Definitionen av ett återtagande är när det finns en möjlighet att förlänga ett avtal med befintlig entreprenör men så inte görs. I regel finns det en avtalstid och när denna tid gått ut kan nämnden välja mellan att förlänga avtalet utan att en ny upphandling görs, göra en ny upphandling eller ta tillbaka verksamheten i egen regi. Efter att dessa förlängningar är gjorda måste en ny upphandling genomföras. Om nämnden då väljer att driva verksamheten i egen regi är det inte att räkna som ett återtagande. En hel ny upphandling skulle då behöva göras och det finns inga garantier för att den nuvarande entreprenören skulle få fortsätta att driva verksamheten.

Under mandatperioden har fyra vård- och omsorgsboenden återtagits i kommunal regi innan möjligheter till förlängning utnyttjats. Under samma period har avtalen förlängts för 38 boenden som drivits i privat regi. Detta innebär att återtagande av boenden i kommunal regi sker i mindre än 10 procent av fallen.

Den äldre har ett flertal olika preferenser då denne väljer vård- och omsorgsboende. Det kan handla om var boendet är beläget, vilken inriktning boendet har men regiformen är också en del som påverkar den äldres val. Äldreförvaltningen konstaterar att dessa återtaganden ger fler valmöjligheter än tidigare då alla regiformer nu kan erbjudas i samtliga stads-delsförvaltningar.

Vidare nämns i skrivelsen att de privata vård- och omsorgsboenden som återtagits är populära och välfungerande vård- och omsorgsboenden. Det är svårt att generalisera att just dessa boenden skulle hållit en specifikt god kvalitet. Det finns en rad olika parametrar som vägs in då en återkommunalisering föreslås. Det finns nämndbeslut om återtagandet av samtliga fyra vård- och omsorgsboenden där argument framförts varför ett återtagande förordats.

Äldreförvaltningen ser vissa svårigheter med att särskilja kostnader för ett återtagande från den reguljära verksamheten. I regel avser en stor del av kostnaden anställd personal i förvaltningen, vilka lagt ned sin arbetstid på övertagandet. Det har varit svårt att skilja på vilka timmar som åtgår till det ordinarie arbete och arbete med återtagandet.

En annan svårighet är att uppskatta merkostnader för inventarier vid ett återtagande. Ett exempel som tagits upp av de förvaltningar som

uppskattat kostnader för övertagandet är slitna inventarier som behöver ersättas då en verksamhet tas tillbaka. När verksamheten går tillbaka i kommunal regi måste då nya möbler inhandlas. Denna kostnad tidigareläggs då en verksamhet tas tillbaka i förtid. Däremot skulle förvaltningen haft denna kostnad vid ett senare skede istället.

Enligt de beräkningar som stadsdelsförvaltningarna gjort så kostar ett återtagande i förtid cirka 1,5 mnkr. Då är samtliga kostnader för ersättning av inventarier och uppdatering av ny teknik med. En beräkning av kostnader där till exempel kostnader för nya inventarier fördelas på flera år skulle ge betydligt lägre kostnader. Det finns även en alternativkostnad om verksamheten fortsätter i privat regi. Om en entreprenör ska få en förlängning av sitt pågående avtal måste verksamheten följas upp och utvärderas innan en förlängning kan komma till stånd. Denna kostnad är dock betydligt lägre än om verksamheten tas tillbaka i kommunal regi.

De fyra stadsdelsnämnder som genomfört återtaganden innan avtalstiden gått ut är Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Hägersten-Liljeholmen. Den maximalt beräknad kostnaden är cirka 1,5 mnkr per stadsdelsnämnder men enligt resonemanget ovan så är den faktiska nettokostnaden betydligt lägre. Anledningen till att avtalet med vård- och omsorgsboendet i Farsta inte förlängdes var att den entreprenör som drev boendet inte var intresserad av en förlängning. Förutom dessa fyra boenden har även en intraprenad, vilket är en kommunal verksamhet som drivs med företagsliknande villkor, i Hässelby-Vällingby tagits tillbaka i egen regi innan möjligheten till förlängning av avtalet utnyttjats.

Jämställdhetsanalys

Detta ärende svarar på frågor kring kostnader och effekter för att återta vård- och omsorgsboende i kommunal regi.

Äldreförvaltningen bedömer inte att ett återtagande skulle ha någon betydelse för jämställdhet mellan kvinna och man.